

GUIA ESTRATÈGICA

**Actuació de l'administració
local enfront de les violències
de gènere en entorns digitals**

www.ferrerguardia.org

936 011 644

fundacio@ferrerguardia.org

@f_ferrerguardia

C.Avinyó 44, 1r · 08002 Barcelona

Desembre 2025

Realització

Fundació Ferrer i Guàrdia

Direcció:

Hungria Panadero Hernández

Coordinació d'investigació:

Sandra Gómez Marín

Tècniques d'investigació:

Paloma Pontón Merino, Marta Fullola Isern,
Elena Mengual Rodríguez.

Disseny i maquetació:

Fàbrica Gràfica Coop V

Amb el suport de:

Sumari

Introducció	4
Continguts de la guia	6
Àmbit d'intervenció 1: Conceptualització de la violència	8
Àmbit d'intervenció 2: Característiques dels entorns rurals	11
Àmbit d'intervenció 3: El rol de l'administració pública	14
Àmbit d'intervenció 4: La importància del grup d'iguals i les xarxes de suport comunitàries	17
Nota final	20

Introducció

*Més del 73% de les
dones han estat
exposades a alguna
mena de violència
a Internet*

La violència de gènere en l'entorn digital és una manifestació específica de les desigualtats i dinàmiques de poder pròpies de l'estructura patriarcal, adaptades a l'ús de les tecnologies digitals. No es tracta d'un problema originat per Internet, sinó de la digitalització de conductes de control, dominació, vigilància, assetjament i discriminació que ja existien en el pla *offline*.

El que distingeix a la violència digital és la capacitat de les tecnologies (mòbils, xarxes socials, plataformes de missatgeria, serveis de geolocalització, videojocs en línia, entre altres) d'amplificar el seu impacte, mantenir una pressió constant sobre la víctima i multiplicar les formes d'agressió.

En el context espanyol, la Llei 15/2021 de Galícia reconeix la violència digital com una forma específica de violència de gènere, definint-la com qualsevol acte o conducta de violència de gènere comès, instigat o agreujat mitjançant l'ús de tecnologies amb la finalitat d'assetjar, exercir domini, controlar o envair sense consentiment la privacitat de la víctima, amb independència de la relació existent amb l'agressor. Això inclou pràctiques com el control de xarxes socials, vigilància del dispositiu mòbil, accés no consentit a comptes, difusió d'imatges íntimes, assetjament continuat, suplantació d'identitat, *doxing* o sextorsió.

Les dades recents confirmen la magnitud del problema. Segons UNICEF, el Ministeri per a la Transformació Digital i diverses institucions acadèmiques, 1 de cada 3 adolescents amb parella ha sofert violència digital almenys una vegada al mes, sent les conductes més freqüents les rela-

cionades amb el control i la vigilància. Les dones joves són les principals víctimes, especialment aquelles amb menys suport social o que viuen en entorns amb menys recursos. Informes de l'ONU i l'Agència Europea per a la Protecció dels Drets Fonamentals mostren que més del 73% de les dones han estat exposades a alguna mena de violència en Internet, i que la difusió d'imatges íntimes sense consentiment afecta en un 90% a dones. A Espanya, el 59% de nenes i joves han sofert assetjament en línia i el 64% han estat avergonyides públicament pel seu físic. Aquestes agressions tenen conseqüències directes en l'autonomia, seguretat, benestar emocional i salut mental de les joves, incloent-hi atacs de pànic, ansietat i estrès.

Enfront d'aquesta realitat, les violències digitals no poden abordar-se com a problemes individuals. Requereixen polítiques públiques integrals, educació digital, serveis especialitzats i estratègies de prevenció que incorporin un enfocament feminista i interseccional, tenint en compte la diversitat d'experiències i contextos de les joves. La Llei orgànica de Protecció Integral a la Infància i l'Adolescència reconeix les violències digitals com un àmbit emergent de risc per a menors, reforçant la urgència d'actuar.

Continguts de la guia

*Aquesta guia te l'objectiu de prevenir,
detectar i atendre la violència de
gènere en l'entorn digital*

Aquesta guia forma part del projecte “La violència digital contra les dones i el seu impacte entre la població jove. Guies per a orientar l'acció política”, impulsat per la Fundació Ferrer i Guàrdia amb el suport del Ministeri d'Igualtat, el Departament d'Igualtat i Femenisme de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona.

El projecte sorgeix de la necessitat de comprendre millor la violència digital, analitzar com les desigualtats i discriminacions per raó de gènere es reprodueixen en l'entorn en línia i generar recomanacions que orientin l'acció política i social, amb un focus especial en les dones joves.

Per a aconseguir aquests objectius s'ha treballat a partir de múltiples fonts i estratègies metodològiques. S'ha revisat literatura i experiències prèvies per a situar el projecte en un context ampli i comprendre tendències, s'ha avaluat la disponibilitat de dades i enquestes per a identificar buits d'informació, i s'han dissenyat metodologies participatives al costat d'expertes, joves i agents clau. La recollida d'informació s'ha realitzat mitjançant entrevistes, grups focals i sessions de co-creació, permetent incorporar directament les experiències, percepcions i propostes de les joves en les troballes i recomanacions de la guia.

Aquesta guia estratègica es proposa oferir evidència i recomanacions pràctiques per a l'acció de l'administració local, amb l'objectiu de **prevenir, detectar i atendre la violència de gènere en l'entorn digital**.

Els continguts s'organitzen en quatre blocs, que aborden de manera seqüencial i complementària els elements clau per a una intervenció eficaç i adaptada al territori.

1

El primer, *Conceptualització de la violència*, analitza com les joves identifiquen i viuen les violències digitals, destacant la normalització d'unes certes pràctiques i la percepció d'inevitabilitat del risc.

2

El segon, *Característiques dels entorns rurals*, examina els factors propis de municipis petits, com la falta d'anonimat, l'escassetat de recursos i la rellevància de les xarxes comunitàries, per a orientar polítiques adaptades al territori.

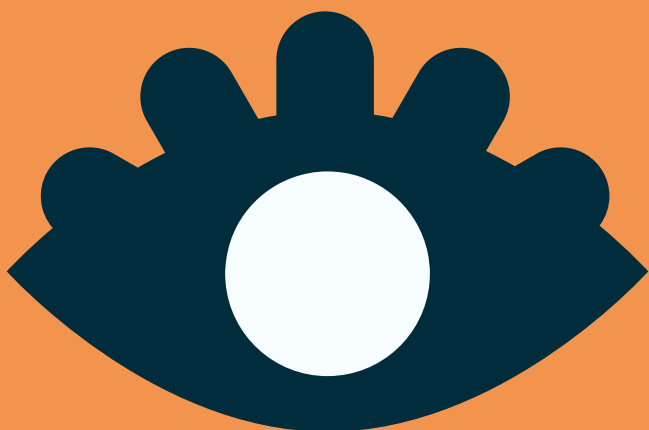
3

El tercer, *El rol de l'administració pública*, reflexiona sobre la funció de les institucions locals, la necessitat de generar confiança, adaptar les polítiques a la realitat rural i millorar la coordinació interinstitucional.

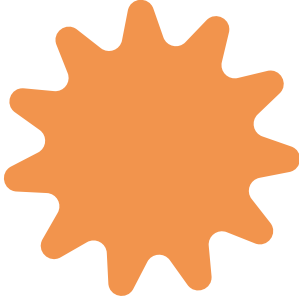
4

Finalment, el quart bloc, *La importància del grup d'iguals i les xarxes comunitàries*, subratlla el paper d'amistats, col·lectius feministes i associacions locals en la detecció, acompanyament i visibilització de la violència digital, proposant estratègies de col·laboració amb els serveis institucionals.

Àmbit d'intervenció 1: Conceptualització de la violència

*“Assumim que
en el moment en què ens
exposem a internet podem
rebre violències”*

La comprensió de les violències digitals per part de nenes, adolescents i joves constitueix la base per a qualsevol intervenció preventiva o d'atenció per part de l'administració.

Les troballes de l'estudi mostren que **moltes de les formes de violència que experimenten formen part de la seva experiència quotidiana en entorns digitals, però no sempre són reconegudes com a tals**. Aquesta percepció limita la capacitat de detectar, prevenir i respondre de manera efectiva, ja que el que per a elles és “el normal” en xarxes socials, aplicacions o plataformes digitals pot incloure dinàmiques profundament nocives.

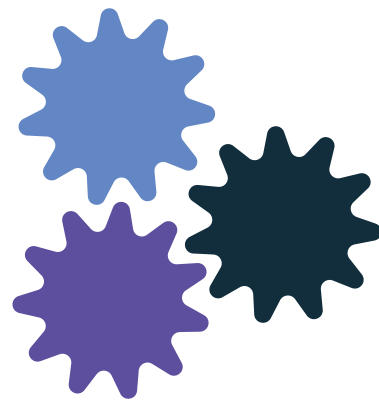
Troblem un exemple en el relat d'una jove entrevistada que contava que un noi li enviava fotos explícites a través de Snapchat i que, amb 17 anys, la seva reacció i la de les seves amigues era simplement riure's i seguir endavant. Situacions com aquesta mostren com les violències sexuals digitals, el ciberassetjament, la vigilància, les pressions estètiques o les dinàmiques de poder es normalitzen en el dia a dia de les joves, fins i tot quan són potencialment agressives o traumàtiques.

Un altre aspecte fonamental és la **percepció d'inevitabilitat de les violències digitals**. Moltes joves consideren que exposar-se a internet implica assumir un risc constant de rebre

agressions o pressions, normalitzant d'aquesta manera situacions de control, assetjament o abús. Com assenyalava una professional que atén joves en situació de violència: *“Assumim que en el moment en què ens exposem a internet podem rebre violències”*. Aquesta naturalització del risc reforça la necessitat d'educació i sensibilització primerenca, així com d'estratègies institucionals que reconeguin i donin visibilitat a aquestes experiències.

En conjunt, s'observa que les joves identifiquen amb claredat unes certes formes de violència digital (sexuals, de control i vigilància, de ciberassetjament, i de pressió estètica o social), però que la **falta de reconeixement explícit d'aquestes situacions com a violència** dificulta el seu abordatge efectiu. Per això, resulta imprescindible que les polítiques públiques integrin la **conceptualització de la violència digital des de la perspectiva de les joves, incorporant el seu llenguatge, les seves experiències i el seu context quotidià**, per a poder dissenyar estratègies preventives i d'acompanyament més pròximes i efectives.

Recomanacions estratègiques per a l'administració local

1

Incorporar la conceptualització de les violències digitals en els programes locals d'igualtat, assegurant que adolescents i joves puguin identificar situacions de risc i reconèixer-les com a violència.

2

Promoure campanyes de sensibilització i educació digital que visibilitzin dinàmiques de poder, control, assetjament i pressió estètica en entorns digitals, normalitzades en l'experiència quotidiana de les joves.

3

Fomentar espais de diàleg i reflexió entre iguals, on les joves puguin compartir experiències i aprendre a identificar i nomenar les violències que viuen.

4

Formar al personal de serveis municipals, educació i joventut, perquè compreguin la percepció que les joves tenen sobre la violència digital i puguin intervenir de manera efectiva.

5

Desenvolupar eines i recursos adaptats a la vida quotidiana de les joves, que permetin reconèixer, denunciar i prevenir situacions de violència digital en entorns pròxims a la seva realitat.

6

Incorporar la perspectiva d'inevitabilitat percebuda del risc digital, treballant en estratègies de prevenció que no culpabilitzin a les joves, sinó que empoderin i enforteixin la seva capacitat de resposta.

Àmbit d'intervenció 2: Característiques dels entorns rurals

*En aquests entorns, la difusió
d'una imatge, un comentari
ofensiu o un rumor pot
adquirir una dimensió
molt major*

Els entorns rurals presenten una sèrie de factors estructurals i socials que influeixen en la forma en què nenes, adolescents i joves viuen i perceben les violències digitals. Aquestes particularitats requereixen una anàlisi específica i adaptada perquè les polítiques locals siguin eficaces i sensibles a la realitat del territori.

En primer lloc, destaca la **falta d'anonimat** pròpia dels pobles i municipis petits. En aquests entorns, la difusió d'una imatge, un comentari ofensiu o un rumor pot adquirir una dimensió molt major que en contextos urbans, augmentant la por de demanar ajuda o denunciar. Com explicava una jove entrevistada, el simple fet de plantejar-se una denúncia genera temor, perquè senten que inevitablement se sabrà qui ha estat, quin ha passat i amb qui. A més, conèixer a l'agressor pot portar a **minimitzar el mal**, com assenyalava una altra de les joves participants: *“Hi ha uns certs perfils de persones que tothom coneix... i això fa que a vegades es minimitzi el que passa perquè ‘aquesta persona és així’”*.

Un altre factor crític és la **falta de recursos i les barreres d'accés a ells**. Molts pobles manquen de serveis especialitzats pròxims, la qual cosa obliga les joves a desplaçar-se llargues distàncies o, a vegades, a enfrontar-se a la situació sense suport institucional. La falta de formació, el transport limitat i l'aïllament geogràfic augmenten la vulnerabilitat i redueixen les possibilitats de protecció i acompanyament.

No obstant això, la **ruralitat no és homogènia**. Existeixen pobles amb **xarxes comunitàries fortes**, on la proximitat i els vincles locals poden actuar com a factors protectors. La presència de **referents feministes, associacions locals i espais de suport comunitari** pot marcar la diferència, oferint acompanyament, contenció i visibilitat de les violències digitals.

En conjunt, aquestes característiques mostren que les intervencions en entorns rurals han de ser **territorialitzades, sensibles a l'anonimat i adaptades a l'estructura comunitària**, combinant la proximitat dels recursos locals amb estratègies preventives i de suport que reconguin la diversitat rural.

Recomanacions estratègiques per a l'administració local

1

Adaptar els recursos i serveis a la ruralitat, assegurant presència local o accessibilitat mitjançant transport, tecnologia o derivació coordinada.

2

Garantir la confidencialitat i seguretat, considerant la falta d'anonimat i la por a l'exposició social.

3

Enfortir les xarxes comunitàries i els referents feministes locals, fent costat a associacions i col·lectius que puguin actuar com a espai d'acompanyament.

4

Desenvolupar formació específica per a professionals i agents locals, amb enfocament rural i coneixement del teixit social del municipi.

5

Dissenyar estratègies preventives i de sensibilització territorialitzades, que reconeguin les diferències entre pobles i aprofitin l'estructura comunitària per a protegir i acompanyar a les joves.

6

Promoure la coordinació entre municipis i administració regional, per a garantir que la falta de recursos locals no impliqui absència de protecció o resposta enfront de la violència digital.

Àmbit d'intervenció 3: El rol de l'administració pública

*Cal reforçar el paper de
l'administració local
com a agent clau en la
prevenció i abordatge de
la violència de gènere en
l'entorn digital*

El paper de l'administració pública local resulta clau en la resposta enfront de les violències de gènere en l'entorn digital, tant per la seva proximitat a la ciutadania com per la seva capacitat per a detectar de manera primerenca les necessitats, desigualtats i riscos que afecten nenes, adolescents i joves. No obstant això, l'anàlisi de la realitat posa de manifest diversos reptes estructurals que limiten l'efectivitat de les polítiques públiques en aquest àmbit.

En primer lloc, s'identifica una **falta de confiança per part de les joves cap a les institucions públiques**. Moltes no perceben l'administració com un espai segur, accessible o pròxim al qual acudir quan experimenten situacions de violència digital. Aquesta desconfiança es relaciona amb la sensació de no ser escoltades, que les seves experiències no són compreses o que les respostes institucionals no estan pensades des de la seva realitat quotidiana ni des dels entorns digitals que habiten. Com a conseqüència, es produeix una bretxa entre les joves i els recursos públics disponibles, que dificulta tant la prevenció com la detecció i l'atenció d'aquestes violències.

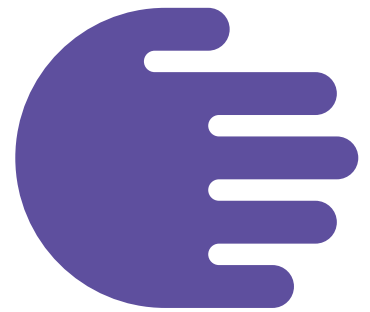
En segon lloc, s'observa que les polítiques públiques solen presentar una **escassa adaptació a la realitat rural i local**. Amb freqüència, les intervencions es dissenyen des de marcs urbans i generalistes, que posteriorment es traslladen al territori sense un procés suficient de contextualització. Aquesta lògica limita el seu impacte en municipis petits o entorns rurals, on les dinàmiques socials, l'accés a recursos, la connectivitat digital i les relacions comunitàries presenten característiques específiques. Des d'aquesta perspectiva, se subratlla la necessitat que les políti-

ques públiques es concebin des del local i per al local, incorporant el coneixement del territori, la participació dels agents comunitaris i la veu de les pròpies joves.

Finalment, es posa en relleu la **falta de coordinació institucional** com un dels principals obstacles. Malgrat l'existència de recursos, programes i professionals compromeses, aquests sovint funcionen de manera fragmentada, amb escassos canals de comunicació i sense una estratègia compartida. Aquesta desarticulació provoca duplicitats, buits d'atenció o respostes tardanes, especialment en un entorn digital que evoluciona ràpidament. En alguns casos, les accions formatives o preventives arriben amb retard respecte als problemes reals que ja s'estan produint en els espais digitals, la qual cosa redueix la seva capacitat transformadora.

En conjunt, la recerca evidencia que, encara que existeix voluntat institucional i un reconeixement creixent del problema, resulta necessari avançar cap a un enfocament estratègic més pròxim, participatiu i territorialitzat, que reforci el **paper de l'administració local com a agent clau** en la prevenció i abordatge de la violència de gènere en l'entorn digital.

Recomanacions estratègiques per a l'administració local

1

Reforçar la confiança de les joves en les institucions locals, promovent espais d'escolta activa, participació i codisseny de polítiques públiques relacionades amb les violències digitals i la igualtat de gènere.

2

Incorporar de manera sistemàtica la veu de nenes, adolescents i joves en el disseny, implementació i avaluació de les polítiques locals, garantint que les intervencions responguin a les seves experiències reals en els entorns digitals.

3

Dissenyar polítiques públiques des d'una perspectiva territorial, adaptades a les característiques físiques, socials, culturals i tecnològiques de cada municipi, evitant l'aplicació automàtica de models generalistes.

4

Enfortir la coordinació interinstitucional i comunitària, establint mecanismes estables de col·laboració entre serveis socials, educació, joventut, igualtat, salut i agents del territori.

5

Actualitzar de manera contínua les estratègies de prevenció i formació, alineant-les amb els riscos emergents en els entorns digitals i superant enfocaments centrats únicament en competències bàsiques de digitalització.

6

Dotar a l'administració local de capacitats tècniques i recursos suficients, especialment en municipis petits, per a abordar la violència de gènere digital des d'una perspectiva integral i sostenible.

7

Promoure un enfocament preventiu i comunitari, que combini accions educatives, acompanyament i sensibilització, reforçant el paper de la xarxa local com a espai de protecció i corresponsabilitat.

Àmbit d'intervenció 4: La importància del grup d'iguals i les xarxes de suport comunitàries

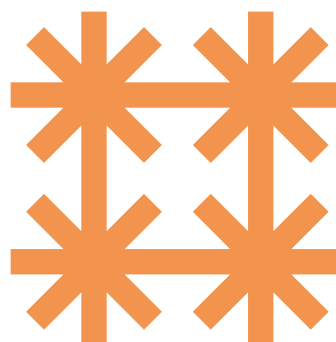
*El grup d'iguals actua com un primer filtre de
reconeixement i validació de les violències*

L'anàlisi de les experiències de nenes, adolescents i joves posa de manifest el paper central del grup d'iguals en la detecció i gestió inicial de les situacions de violències de gènere en l'entorn digital. Per a la majoria de les joves, el primer espai al qual recorren quan viuen o identifiquen una situació de violència no és institucional, sinó relacional: amigues, amistats pròximes o persones de confiança del seu entorn immediat.

Aquest comportament evidencia que el **grup d'iguals actua com un primer filtre de reconeixement i validació de les violències**. Són aquestes xarxes pròximes les que ajuden a interpretar l'ocorregut, a valorar la seva gravetat i a decidir si és necessari activar altres recursos o fer passos posteriors, com acudir a serveis especialitzats o iniciar accions legals. En aquest sentit, la percepció i reacció del grup pot influir de manera decisiva en què una situació de violència digital sigui minimitzada, normalitzada o, per contra, reconeguda i abordada.

Al costat del grup d'amistats, destaquen de manera significativa els **grups feministes i les associacions locals com a espais de suport, acompanyament i referència**, especialment en muni-

cipis petits o entorns rurals. En molts territoris, aquests col·lectius exerceixen una funció clau de contenció emocional, orientació i visibilització de les violències, suplint a vegades la falta de recursos institucionals pròxims o accessibles. Per a algunes joves, aquests espais comunitaris constitueixen la principal —i a vegades única— xarxa de suport disponible.

Aquest escenari posa en relleu l'existència d'un **capital comunitari fonamental en la resposta enfront de les violències de gènere digitals**, basat en la confiança, la proximitat i el coneixement del context local. No obstant això, també evidencia la necessitat d'enfortir la relació entre les institucions públiques i les xarxes comunitàries, superant dinàmiques paral·leles o desconnectades.

Des d'una perspectiva estratègica, **l'administració local té l'oportunitat i la responsabilitat de reconèixer, secundar i articular aquestes xarxes de suport**, generant mecanismes de col·laboració estables que permetin una resposta més eficaç, coordinada i adaptada al territori. La combinació de la capacitat institucional —recursos, marc legal i capacitat d'intervenció— amb la legitimitat i proximitat de les xarxes comunitàries pot reforçar de manera significativa la prevenció, detecció i atenció de les violències digitals.

Recomanacions estratègiques per a l'administració local

1

Reconèixer formalment el paper del grup d'iguals i de les xarxes comunitàries com a agents clau en la detecció precoç i l'acompanyament enfront de la violència de gènere en l'entorn digital.

2

Impulsar espais de col·laboració estable entre l'administració local i col·lectius feministes, associacions juvenils i altres xarxes comunitàries del territori.

3

Dotar de suport institucional, formatiu i econòmic a les entitats locals que fan tasques d'acompanyament i prevenció, garantint la seva sostenibilitat i autonomia.

4

Dissenyar estratègies de prevenció que incorporin l'enfocament de parells, fomentant que les joves comptin amb eines per a identificar, nomenar i acompanyar situacions de violència digital dins dels seus propis grups.

5

Establir canals clars de derivació i coordinació entre xarxes comunitàries i serveis municipals, respectant la confidencialitat i l'autonomia de les joves.

6

Adaptar les polítiques locals a la realitat de municipis petits i entorns rurals, on les xarxes comunitàries tenen un pes especialment rellevant davant l'escassetat de recursos institucionals.

7

Promoure un enfocament comunitari i feminista en les polítiques locals d'igualtat i prevenció de violències, integrant el coneixement situat del territori i les experiències de les pròpies joves.

Nota final

La violència de gènere en entorns digitals és una realitat estructural que afecta de manera significativa a nenes, adolescents i joves. L'administració local exerceix un paper clau en la seva prevenció, detecció i atenció, però aquesta acció ha de ser integral, adaptada al territori i participativa, incorporant la veu de les pròpies joves. Així mateix, el grup d'iguals i les xarxes comunitàries constitueixen aliats estratègics, la col·laboració dels quals enforteix l'eficàcia de les polítiques locals i la protecció de les joves enfront de les violències digitals.

